

"Minden az enyém" – szólta a vas.
"Minden az enyém" – mondta az arany.
"Mindent elveszek" – szólta a vas.
"Mindent megveszek" – mondta az arany.
(Puskin)

Átfogó írásunkkal segítséget szeretnénk nyújtani Önnek az arany, mint nemesfém, és mint ékszer megismeréséhez.

[Mi az arany?](#)

[Mi a karát?](#)

[Mitől függ az arany színe?](#)

[Mi a fémjel?](#)

[Mi a névjel?](#)

[Melyek az érvényes fémjelek?](#)

[Hogyan óvjam ékszereimet?](#)

[Hogyan ápoljam, tisztítsam az ékszeremet?](#)

[Mi a ródiumozás?](#)

[Lehetek-e allergiás az aranyra?](#)

[Tudja-e Ön, hogy...?](#)

[Befektetői szemmel...Öt jó érv az arany mellett](#)

Az arany

Az arany a legismertebb nemesfémek közé tartozik. „Nemes” jelzőjüket egyszerűen fogalmazva azért kapták, mert nemes tulajdonságokkal rendelkeznek. (Nemesfémek közé soroljuk az aranyat és az ezüstöt, illetve nemesfémnek tekintjük még a platinacsoport elemeit, a platínát és a platina-fémeket. (Ezek a ruténium, a ródium, a palládium, az ozmium, az irídium és a platina.)

Az arany kémiai jele Au, ez a latin Aurum szóból ered.

Fizikai tulajdonságai:

Olvadáspontja: 1063 oC

Sűrűsége: 19,32 kg/dm³

Az arany a természetben rendszerint színállapotban található. Kötött állapotban leginkább a tellúrral alkotott ércei ismertek. Ilyenek találhatóak az Erdélyi Érc hegységben. A természetes arany ritkán tiszta, legtöbbször kevés ezüst, réz, platina vagy más fém szennyezi. Az aranytartalmú kőzetek szétmállása folytán kiszabaduló aranypor esetleg rög a folyók homokjába kerül és a nagy sűrűségénél fogva leülepszik. Sok helyen innen mossák ki. A legjelentősebb aranytelek Dél-Afrikában, Oroszországban és Ausztráliában vannak. Hazánkban Recsk környékén volt és létezik kisebb arany-előfordulás. Az arany a tengervízben ugyancsak kimutatható. A tengervízben becsült mennyisége tízmilliárd tonna, amelynek kitermelésére ma még nincs gazdaságos műszaki megoldás. Japán kísérletek folynak olyan tengervízi növények, moszatok kifejlesztésére, amelyek fejlődésük folyamán az aranyat magukban felhalmozzák. Ezeket elégetve, hamujukból ipari módszerekkel már kinyerhető az arany. Ez a kísérlet kevésbé lett eredményes, de a kutatások továbbra is folynak. A bányaarany kitermelése már akkor kifizetődik, ha a kőzet tonnánként 5 g aranyat tartalmaz. Gyakorik az olyan esetek is, amikor ez az érték jelentősen kisebb és mégis folytatják az arany kitermelést. ▲ [Fel](#)

Mi a karát?

A karát az arany ékszer színarany tartalmának jelölésére szolgál. A színarany (24 karát) túlságosan lágy ahhoz, hogy hosszútávon viselhető legyen. Ezért, hogy keményebbé s egyben ellenállóbbá is tegyék, a színaranyhoz meghatározott százalékban más fémeket adnak. Ennek aránya határozza meg azt, hogy hány karátos az arany:

999 ezredrész = 99,9 % színaranytartalom = 24 karát
916 ezredrész = 91,6 % színaranytartalom = 22 karát
750 ezredrész = 75,0 % színaranytartalom = 18 karát
585 ezredrész = 58,5 % színaranytartalom = 14 karát
375 ezredrész = 37,5% színaranytartalom = 9 karát
333 ezredrész = 33,3 % színaranytartalom = 8 karát

Tehát már tudjuk, hogy színaranyból nem készítenek ékszert!

▲ [Fel](#)

Mitől függ az arany színe?

A színarany (sárga) túl puha, hogy ékszer készülhessen belőle. Ezért különböző ötvöző anyagokat kell hozzáadni, hogy megfelelően kemény és ellenálló legyen. A különböző ötvöző anyagok, és azok arányai más-más színt adnak az aranyoknak.

Az arany legismertebb árnyalatai a következők:

- *Sárga arany* – Az ékszereknél még ma is ez a legáltalánosabban felhasznált színárnyalat. Az ékszerhez használt sárga aranyat általában rézzel és ezüsttel ötvözik, ami keményebbé teszi a fémeket. Hogy mennyire sárga, az függ az aranytartalmától. Általában a 14 Karátos arany világosabb sárgább színű, a 18 Karátos mélyebb árnyalatú.
- *Fehér arany* – A fehér arany az utóbbi években nagyon divatos lett, mint hogy sok vásárló választja a hűvös fehér külsőt a klasszikus sárga arannyal szemben. A fehér arany ugyanolyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint a sárga, csupán más ötvöző anyagokkal van keverve a fehér szín elérése érdekében. Általában nikkelt vagy palládium ötvözetet (Magyarországon azonban csak nikkelt, mert a palládiumot a magyar fémjelzési rendelet nem engedélyezi), cinket és rézet adnak hozzá.
- *Vörös arany* – Ha a sárga aranyat csak rézzel ötvözik, egy rózsaszínes, vöröses árnyalatot kap az arany. Ezt a színt rosegold-nak, vagy rózsaszín aranyaként is nevezik, mely újra hódít az ékszerviselő körében. Fehér arannyal kombinálva nagyon elegáns hatást érhetünk el.
- *Zöld arany* – Ennek az árnyalatnak az eléréséhez a sárga aranyhoz ezüst, réz és cink ötvözetet kevernek.

Minden színárnyalatból bármilyen karátszámú ékszer készülhet!

▲ [Fel](#)

Milyen jelzéseket találunk az ékszereken?

Amikor a kiválasztjuk a megvásárolni kívánt ékszert, érdemes egy pillantást vetni a fémjelekre, amely az ékszer készítőjére, illetve készítési helyére és a karátszáma utal. Magyarországon a 1867 óta törvény szabályozza az értékesítésre kerülő, aranyból, ezüsből, platinából, továbbá az e fémek más fémekkel való ötvözeteiből készült ékszerek, dísz tárgyak, használati tárgyak vizsgálatát, hitelesítését és nemesfém tartalmuk tanúsítását.

A Magyar Köztársaság területén, kizárólag azon fémjelzési kötelezettség alá tartozó nemesfém tárgyak hozhatók kereskedelmi forgalomba vagy kényszerértékesíthetők, amelyek e rendelet felhatalmazása alapján kiadott rendelet szerinti **névjellel és fémjellel** vannak ellátva. A fémjelből megtudhatjuk az ékszer aranytartalmát, a névjelből pedig, hogy ki gyártotta vagy hozta forgalomba (importőr). Fémjelezetlen ékszerek csak törtarany-áron értékesíthetők.

A fémjeleket megtalálja itt: <http://mkeh.gov.hu/nemesfemvizsgalat/hasznos>

▲ [Fel](#)

Hogyan óvjam ékszereimet?

Elsőként megjegyeznénk - amit sokszor elfelejtünk - hogy **az ékszer nem egyszerűen használati tárgy, hanem nemesfém dísz tárgy**, egy komoly eszmei és anyagi érték, ezért mindenképpen óvni és vigyázni kell! Leginkább a gyűrűk és karkötők vannak kitéve a sérüléseknek. Például egy üreges karkötőt, vagy egy sérülékenyebb ékszert csak különleges alkalmakra volna szabad felvenni.

Néhány tanács, hogy ékszere tartósabb legyen:

- Óvja ékszerét a mosogatószerektől, parfümöktől, kozmetikumoktól, hajlakkoktól.
- Alvás előtt vegye le ékszereit és tegye biztonságos helyre.
- A nemesfémek legnagyobb ellensége a hétköznapi életben a higany (láztermő), és a cin (elektrotechnikában sűrűn használt forrasztó anyag, sajnos gyakran találkozunk buzdító, vagy tudatlan? mekkmesterek „alkotásaival”, amikor egy ékszert házilig cinnel javítanak meg, és egyben végleg tönkre is teszik!) Ezekkel való érintkezés végzetes lehet, tisztításuk szinte lehetetlen.
- Ugyanígy vigyázni kell minden más agresszív vegyszerrel, fertőtlenítő folyadékokkal, savakkal.
- Mindenképpen ajánlatos az arany ékszert levenni mielőtt gyógyfürdőbe mennénk. A nemesfémek ugyan nem oxidálódnak és nem lépnek kémiai reakcióba a környezetükkel, viszont az ötvöző anyaguk igen, így bizonyos gyógyvizek elszínezhetik őket (mely házilig nem eltávolítható). Mindenképpen tanácsos gyógyfürdők, uszodák látogatásakor az értékmegőrzőre bízni ékszereinket, már csak azért is, mert leginkább az ilyen helyeken veszítjük el őket.
- Érdemes kézmosásnál, fürdésnél és nem utolsó sorban a házimunka során minden esetben levenni ékszereinket, mert a tisztálkodáshoz használt vegyszerek szappanok, tusfürdők, testápolók olyan parafineket, zsírokat tartalmaznak, amik meglepednek az ékszeren, főleg az ékkövek alatt, és azok elveszítik szépséges fényüket, „tüzüket”. A különféle szivacsok, kefék ráadásul össze is karcolják a nemesfémeket.
- A nemesfém ötvözetek puhák. Puhábbak az acélnál, és sok más fémnél, ezért a környezetben előforduló tárgyak koptatják őket. Egy - egy drágakő, vagy annak foglalata, egy felületi vésés, mattítás, mind könnyen elkopik, amennyiben nem vigyázunk rá kellőképpen. Pakolásnál, cipekedésnél nem biztos hogy szükséges viselnünk azokat, már csak azért sem, mert akár balesetveszélyesek is lehetnek!

- A napjainkban, oly divatos, vastagnak tűnő, de olcsó, üreges ékszerek a legkönnyebben rongálódó kategória. Tizedmilliméternyi falvastagságuk könnyen horpad, gyorsan kopik, és az ezt követő törés, vagy szakadás nehezen, bonyolultan (drágán) javítható, ha javítható egyáltalán. Élettartamuk 1 héttől, maximum 3-5 évig terjedhet.
- A fantázia láncok egy típusa szintén igen sérülékeny. Ezek egy bizonyos szintig hajlékonyak, onnan tovább hajlítva megtörnek. Bár nem szakadnak el, felületükön szemmel látható egyenetlenség keletkezik, amely nem javítható! Ez a sérülés alkalmi használatnál nem jelentkezik, de kerülni kell az olyan helyzeteket, amikor a lánc összenyomódhat, ezért alváskor, éjszakára le kell venni, hisz ilyenkor sérülhet a legkönnyebben.

▲ [Fel](#)

Hogyan ápoljam, tisztítsam az ékszeremet?

- Tárolja az ékszereidet egymástól elkülönítve, hogy véletlenül se karcolják meg egymást.
- Időnként tisztítsa meg ékszereit az ékszerüzletekben kapható ékszertisztító folyadékkal. Az impregnált tisztítókendők fényesítik, illetve eltávolítják az oxidokat a fém felületéről.
- Időnként bízza szakemberre a tisztítást. Az ékszerészek speciális ultrahangos tisztítóberendezést használnak, mellyel az ékszerek tisztításakor a legjobb hatásfok érhető el. Ilyenkor valósággá újjá születik ékszerünk.
- Minden esetben óvni kell az ékszereket az erős fizikai hatásoktól, hiszen azok puha nemesfémből készülnek, ezért igen sérülékenyek lehetnek.
- Ha láthatóan mély karcok keletkeznek az ékszerén, vagy deformálódik (gyűrűknél gyakori) keresse fel ékszerészét.
- Ne viseljen ékszert takarítás, kertészkedés és egyéb nehéz- vagy kézimunka során.
- Ne nyúljon szőkítő- vagy durva vegyi anyagokhoz, amikor ékszert visel. A gyógyfürdők is megszínezhetik az ékszereket, főleg az ezüst, illetve a kisebb karátszámú arany ötvözetekre jellemző ez.

▲ [Fel](#)

Lehetnek-e allergiás az aranyra?

Amikor egy arany ékszer allergiás reakciót vált ki, mindig az egyik ötvözőfém a bűnös, többnyire a nikkell. Néhányan rendkívül érzékenyek erre a fémre. Az érzékenység rendszerint akkor derül ki, ha aranyozott fülbevalót kezdenek viselni. Mivel az aranyréteg nagyon vékony, és általában nikkellrétegre kerül, nem meglepő, hogy a fülbevaló viselője az arany kopása nyomán hosszú ideig érintkezhet a nikkellel is. A szervezet azonban egy korábbi érintkezés során "megtanulhatja", miként reagáljon ezekre az ionokra.

▲ [Fel](#)

Mi a ródiumozás?

A ródiumozás egy galvanizáló eljárás. Az ékszereket gyakorta be szokták vonni egy vékony ródium réteggel, hogy azok még gyönyörűbb, világosabb fehér színt kapjanak. A ródium a platina fémek közé tartozik, kemény és kopásálló réteget képez a fémen, és foglalat esetében ragyogó fehér fényével a legoptimálisabban veri vissza a belefoglalt gyémánt színét.

▲ [Fel](#)

Tudta –e Ön, hogy...

- Az arany ősidők óta az emberiség legnagyobb becsben tartott anyaga volt.
- Az ókori egyiptomiak a Nappal azonosították, az élet bölcsőjének tekintették, és használata kizárólag a fáraókat illette meg.
- A kínaiak úgy tekintették, mint a Nap „yang” része (az ezüst képviselte a Hold „yin” részét). Mindmáig, a kínai és indiai menyasszonyok nem kevesebb, mint 24 Karátos ékszert viselnek az esküvőjük napján, ezzel biztosítva az örök életre szóló szerencsét és boldogságot.
- Az inkák az aranyat a „Nap izzadságának” tartották. Bizonyos kultúrákban az aranyat meg is eszik, hogy meggyógyítsanak vele olyan betegségeket, mint a köszvény, a fekély és a tuberkulózis.
- világ aranykitermelésének 3/4-ét minden évben ékszerkészítésre használják fel.
- Az arany rendkívül ritka, úgy becsülik, hogy a világban kibányászott összes arany beférne a párizsi Eiffel-torony alá. Számos tonna érc szükséges egyetlen uncia arany előállításához.
- 1 gramm aranyból közel 2 kilométer hosszú vékony szálát lehet húzni.
- 1 uncia (30,1 gramm) aranyból 120 négyzetméter aranylemez készíthető, ami ekkor tized milliméter vastagságú és "aranyfűst" lemeznek nevezik.
- Egyes becslések szerint a középkorban az európai aranytermelés több mint a fele magyarországi bányákból, kohókból és pénzverőkből származott. Az aranytermelés mennyiségére utal, hogy III. András királyunk 1300-ban egyetlen tételben 1000 kg aranyat adott el a velencei piacon. A "körmöci arany" fogalom volt Európa-szerte. Selmecbánya, Körmöcbánya, Telkibánya, Nagybörzsöny, Rudabánya, Nagybánya, Verespatak és még legalább tíz szabad királyi bányavárosban folyt az aranyérc termelése és kohósítása, amely királyi jog volt, miután I. István királyunk törvénybe iktatta azt. Sokan éltek meg az aranymosásból is, ami különösen a Garam folyó mentén történt de a Duna medrében is gyakorolták.
- Egy 1906-ban megjelent magyar nyelvű ásványtankönyv szerint, "egyetlen körmöci arany pénz mennyiségével egy huszart lovastól be lehetne aranyozni". Nemcsak ez a tény érdekes, de az is, hogy Európában a legtisztább aranyból a régi magyar pénzt verték a ma Szlovákiában található Körmöcbányán. A "jó körmöcít", ahogyan a korabeli tíz- és húszkoronást nevezték, 989 ezrelék arany és 11 ezrelék ezüst ötvözetéből verték.
- A nagyon vékony arany lap áttetsző és a fényt kékeszöld színben ereszti át.
- Magyarországon eddig legnagyobb termés aranyleletére Ruda és Felső-Lunkoj községek határos részében, 1891. novemberben bukkantak. Az egész lelet 57,726 kg.-nyi volt, melyet a magyar tudomány nagy kárára, a német bányabirtokosok beolvasztottak.
- Az amerikaiak által felbocsátott Voyager űrszondák arany plakettbe vésve vitték magukkal az emberiséget és a Föld bolygót bemutató sematikus üzenetet.
- Két-három tonna kőzetet kell feldolgozni 30 gramm arany előállításához.
- A '80-as években amikor a japán gazdaság legnagyobb virágzását élete, szokás volt különféle ételeket megszórni arannyal, sőt, bizonyos italokat - pezsgőt vagy martinit - is arannyal szolgálták fel.
- A világhírű német bakteriológus, Dr. Robert Koch felfedezte, hogy a TBC-t okozó baktérium arany jelenlétében nem életképes. 1905-ben orvosi Nobel-díjat kapott.
- Az alkimisták legfőbb célja az volt, hogy műhelyeikben bizonyos anyagok átalakításával aranyat állítsanak elő. Életük végéig keresték a titkot, miként lehet az "örök és megváltozhatatlan" fémét előállítani.

- A bölcsek köve egy olyan mágikus erejű anyag, mely ahhoz szükséges, hogy az anyagátalakulás megtörténjen, azaz arany keletkezzen. Az alkimisták között voltak orvosok, szerzetesek és voltak dilettánsok, sőt csalók is. A bölcsek követ keresve rengeteg kísérletet végeztek el és több könyv is született a témában.
- Az első magyar királyi zálogházat az uzsorakamat letörésére hozták létre. A kutyabőrre készített alapító okiratot Mária Terézia írta alá 1773-ban.
- A krónikák szerint a mohácsi vész után a Csele patakba fűlt II. Lajos király fiatal özvegye aranyakkal, ékszerekkel megrakott hajókon 1526-ban Bécs felé vette az irányt, ám Esztergom közelében haramiák támadtak a flottára, a hajók - valószínűleg dereglyék - egy része az öldöklés közepette elsüllyedt. Mária királyné túlélte, a hullámsírból azonban azóta sem került elő egyetlen hajó sem, ám több beszédes lelet tanúsága szerint felbecsülhetetlen értékek lehetnek itt. ▲ [Fel](#)

Öt jó érv az arany mellett

1. Biztonság

Az arany mindig is az értékállóság megtestesítője volt, mióta világ a világ. Évszázadokra visszatekintve az arany megbízható és kiszámítható befektetési formának bizonyult.

2. Függetlenség

Az aranyban rejlő biztonságot pont a függetlensége okozza. Az arany értéke a világon mindenhol elismert és garantált, függetlenül egy adott ország politikai berendezkedésétől, gazdasági helyzetétől, a különféle valutáktól, az eltérő kulturális hagyományoktól vagy akármi mástól. Fordultak már ugyan elő a történelem során egyes országokban beavatkozások az arany árképzésébe, de az értéke az arany minden manipulációtól független és általános érvényű.

3. Stabilitás

Minden, a múltban is már tapasztalt világszerte áringadozás ellenére az arany értéke hosszú távon stabil.

4. Aranyfedezet

A nemzeti bankok az aranyat biztonsági fedezetként alkalmazzák. Számos befektetési szakértő szerint magánszemélyeknek is nemesfémekben kéne tartaniuk vagyonuk 3-5%-át. Célszerű a magáncélú aranytartálékot hosszabb időn keresztül kisebb mennyiségek fokozatos vásárlásával felépíteni, és így módon az esetleges árfolyamingadozásokat kiegyenlíteni.

5. Likviditás

Akinek aranya van, annak mindig van pénze! Az arannyal a nap 24 órájában kereskednek az egész Földkerekségen. Az arany az egyetlen igazán nemzetközi valuta, amely a világon bárhol bármikor eladható, készpénzre váltható. Az aranyból készült pénzermék a rúdaranyhoz képest már eleve bírnak fizetőeszköz tulajdonosággal, így a nemzetközi elfogadottságuk még nagyobb.

Forrás: www.aranypiac.hu

Reméljük sok praktikus tanáccsal, tudnivalóval tudunk hozzájárulni ahhoz, hogy bővebb ismereteik legyenek az ékszerekről, és azok viseléséről. ▲ [Fel](#)